

Ton Heerts, Mariska ten Heuw

‘Geef kwetsbare mensen een warme hand’

Het goede nieuws is dat Nederlands steeds hoger zijn opgeleid, ook binnen het mbo. Van de ongeveer kwart miljoen leerlingen volgt het gros een opleiding op niveau 4. Maar er is ook slecht nieuws: Nederland telt tienduizenden vacatures voor banen op mbo-niveau. Praktijkonderwijs is niet populair.

Nog meer slecht nieuws: het mbo telt nog steeds tien- tot vijftienduizend mensen op entree-niveau, wat wil zeggen dat ze aan de opleiding beginnen zonder enige vooropleiding. Van de Nederlanders tussen 23 en 27 jaar hebben er 163.000 geen enkele startkwalificatie – omgerekend zijn dat tien- tot elfduizend jongvolwassenen in Overijssel. En 65 procent van de nieuwe bijstandsgerechtigden ontbeert een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt.

De gecombineerde lezing van Ton Heerts en Mariska ten Heuw schetst een weinig vrolijk beeld van de huidige en toekomstige arbeidsmarkt. Heerts, voorzitter van de MBO Raad, wijst erop dat actie dringend nodig is. ‘We hebben te weinig jongeren om aan onze toekomstige behoeften te voldoen. We moeten jongeren gaan motiveren om in sectoren te stappen die met personeelstekorten kampen. En dat moeten we tijdig doen, want eenmaal in de de bijstand beland is het moeilijk daar weer uit te komen. Ik maak me grote zorgen over over deze groep jongeren, want zij sluit zich af van de samenleving. En we weten allemaal waar dat toe kan leiden.’

Ten Heuw, SP-wethouder in Hengelo en voorvechter van Leven Lang Leren, de inzet van de overheid om burgers voortdurend te laten bij-, om- en opscholen, spreekt van een pittige opgave die veel tijd, energie en lef kost. Hengelo kent inmiddels een lespakket waarin kwetsbare jongeren een buddy krijgen. Er wordt ook nagedacht over het aanbieden van deelcertificaten om de arbeidsmarkt op te kunnen. En over het invoeren van een zogeheten perspectiefjaar voor jongeren die geen onderwijs volgen en evenmin op zoek zijn naar werk. ‘Deze mensen zijn van de radar van de overheid verdwenen. Als we hen er nu niet bij halen, dan blijven we de komende veertig tot vijftig jaar investeren in allerlei reïntegratietrajecten. Want we hebben hen wel nodig’, zegt Ten Heuw.

Volgens Heerts is met name de persoonlijke benadering van kwetsbare jongeren belangrijk. ‘Je moet met hen en hun ouders gaan praten. Hen vertellen: je hoort erbij, we hebben je nodig. Het mbo kiest elk jaar een Uitbinker. Dit jaar is dat een meisje dat tot haar veertiende alleen maar heeft gehoord wat ze niét kan. Alleen dankzij een individuele docent die in haar geloofde, heeft ze zelfvertrouwen gekregen. Binnenkort wordt ze hoofdagent van politie. Ik wil maar zeggen: soms houden we mensen dom. Terwijl we hen juist moeten vertellen: wat jij doet, is belangrijk. Zonder jou komt die verbreding van snelweg A1 er niet.’

Ten Heuw benadrukt dat kwetsbare jongeren lang begeleiding nodig hebben – een warme hand op de schouder. Heerts beaamt dat. ‘Misschien wel tot hun dertigste. Maar wat we nu doen, is die mensen zo snel mogelijk het onderwijs uit jagen, want ‘op de arbeidsmarkt zijn ze tenminste productief’. Dat is een totale desinvestering. Het is kortetermijndenken.’